

Ірина Сергіївна СУР,

слухач магістратури факультету підготовки

фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Інна Олександрівна ШИНКАРЕНКО,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри філософії та політології

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Однією з нагальних проблем, що постають перед суспільством, є профілактика насильства у сім'ї. Дану проблему можна назвати досить розповсюдженим явищем в практиці повсякденного життя в усьому світі [1]. Тому багато науковців не можуть не приділити уваги цьому феномену.

Особливості профілактики та запобігання насильства в сім'ї досліджували такі вчені, як Яценко В. П., Ткаченко І. М., Сергеева К. В., Баранова О. В., Томусякова І. І., Кубіцький С. О., Трубавіна І. М. та інші.

Істотний вплив на формування законодавства щодо протидії насильству в сім'ї спричинила Загальна декларація прав людини, Конвенція ООН про права дитини. Забезпеченню рівності прав жінок і чоловіків, захисту жінок від проявів насильства сприяли Пекінська декларація та Платформа дій. Подальший системний аналіз положень законодавства дозволив узагальнити, що України щодо протидії насильству в сім'ї розвивається відповідно до міжнародних стандартів. Але основною проблемою залишається недосконала практика його застосування [2].

У закордонній практиці поширене поняття «домашнє насильство», яке включає в себе дії стосовно дружини чи чоловіка, неповнолітньої особи, інвалідів та родичів. Деякі юристи, психологи та соціальні працівники вважають, що це поняття є набагато ширшим, хоча у вітчизняному досвіді регламентовано використання поняття «насильство в сім'ї» [3].

Насильством в сім'ї можна назвати будь-які умисними дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю [4].

Майже у кожній людині існує своє поняття слова «сім'я», це поняття головним чином у більшості асоціюється з безпекою, захистом, місцем спокою та відпочинку [5]. Трубавіна Ірина Миколаївна пропонує таке визначення поняття «сім'я» – це є окремим соціальним інститутом з правами і функціями в суспільстві, обов'язками в сім'ї, ролями; особливою соціальною системою з різними стосунками і структурою; первинним колективом з метою, розподілом влади і відповідальності; особливою соціальною групою з власними цінностями [6].

Конфліктна ситуація в багатьох українських родинах почала частіше звертати на себе увагу дослідників з вивчення гендерних питань і спонукати до детального вивчення причин та умов насильства в родинах. З метою викоренення та протидії насильству, компетентними організаціями та установами в Україні проводяться різні профілактичні заходи з членами сімей, котрі найбільш схильні до вчинення насильства, організуються і реалізуються корекційні роботи з особами, які вчинили насильство в сім'ї [5].

Насамперед, причини звичайної жорстокої поведінки, в першу чергу, криються в культурі нашого суспільства. Початковими проявами морально-етичної та соціально-психологічної деградації є деформація моральних якостей, що зовні проявляється у грубості, егоїзмі і цинізмі, збудженні низьких бажань і потягів, обмеженні інтелектуальних і вольових можливостей. Крім того, у сім'ях, де існує алкогольна проблема, панує атмосфера емоційної напруги, незадоволення, недовіри та відчаю. Руйнівними наслідками тривалого зловживання спиртними напоями є втрата колишнього соціального статусу, розпад сім'ї, втрата людської подоби [1].

Для профілактики насильства у сім'ї велике значення має соціально-психологічна робота. Існуючі різні визначення соціально-психологічної роботи мають спільне: її розуміння як професійної, яка виступає як інструмент прискореної

та успішної соціалізації і розвитку сім'ї, особистості. Соціальний педагог виконує свою роботу в межах покладених на нього функціональних обов'язків і повноважень, його робота є професійною і характеризується через діяльність, функції та процедури роботи [6].

Соціально-психологічна робота співробітниками дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, соціальних служб, громадських організацій, працівниками поліції, медичними працівниками, громадськістю має за мету розповсюдження знань про проблему насильства, захист прав дітей, методи впливу на батьків у випадку конфліктних ситуацій з дітьми, засоби протидії жорсткому поводженню з дітьми, надання допомоги в складній життєвій ситуації [4].

Клочан Ю. В., аналізуючи соціально-психологічну профілактику жорсткого ставлення у сім'ї, акцентує свою увагу на методи збору інформації з метою раннього виявлення цього явища. Передусім це огляд, безпосереднє спостереження за поведінкою дитини, бесіди, використання опитувальників, тестів. Окрім того необхідно проводити опитування батьків, родичів, сусідів, працівників закладів освіти; застосовувати опитувальники з дослідження проявів жорстокості в дитячо-батьківських відносинах, емоційної сторони дитячо-батьківської взаємодії, анкету для батьків на виявлення типових способів виховного впливу на дитину та ін. [4].

Підсумовуючи вище зазначене, можна сказати, що насильство в сім'ї – це проблема, яку можна вирішити лише за допомогою реалізації комплексу заходів як загальнодержавного, так і регіонального рівнів [7]. Однак, основною проблемою залишається недосконала практика застосування даних заходів. Слід сказати, що масштаби даного феномену є глобальними, тому подальша соціально-психологічна робота є необхідною умовою протидії з даною проблемою.

Список бібліографічних посилань

1. Яценко В. П. Деякі питання адміністративної відповідальності за вчинення насильства в сім'ї. *Форум права*. 2010. Вип. № 4. С. 1003–1007. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_4_162.pdf (дата звернення: 25.10.2017).

2. Говор Ю. О. Запобігання органами внутрішніх справ насильницьким злочинам щодо жінок у сім'ї : автореф. дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.08. Львів, 2011. 21 с.

3. Ткаченко І. М. Теоретико-кримінологічна характеристика факторів, що обумовлюють насильство в сім'ї. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. № 6, т. 1. С. 80–83.

4. Клочан Ю. В. Соціально-педагогічна профілактика жорстокого ставлення до дітей у сім'ї. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2014. № 5, ч. 1. С. 84–92.

5. Томусякова І. І. Проведення корекційних робіт з особами, які вчинили насильство в сім'ї та їх родинах. *Право. ua*. 2014. Вип. № 1. С. 95–99.

6. Трубавіна І. М. Теоретико-методичні основи соціально-педагогічної роботи з сім'єю : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05. Луганськ, 2009. 46 с.

7. Коломоєць О. Д. Адміністративно-правове регулювання відповідальності за вчинення насильства у сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2010. 23 с.

Одержано 29.10.2017

УДК 351.74(477)

Яна Ігорівна ФЕЩЕНКО,

курсант групи Ф4-401 факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Володимирівна КОЛОМОЄЦЬ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри

адміністративного права і процесу факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Україна багато років активно претендує на високе місце у рейтингу демократичних країн світу, тому в умовах